

Pædagogisk læreplan for Børnehuset 2021/2022

Hvem er vi?

Børnehuset Håbets Allé er en lille børnehave med kun én stue og vi befinder os i hjertet af Brønshøj. Da vi er et ganske lille sted, er der et hyggeligt præg af hjemlighed over institutionen og vi har en meget tæt kontakt til alle vores børn og forældre.

Vores mangfoldige børnegruppe, giver rig mulighed for pædagogisk aktivitet omkring en bred vifte af farverige traditioner, forskellige sprog mm.

Desuden har et tæt samarbejde med Udflytterbørnehaven Vindsuset, som har opsamling hos os, og som vi deler huset med i åbnings- og lukketiden. I løbet af dagen har vi dog hele huset på Håbets Allé til rådighed og har en skøn legeplads i gården, der bliver brugt flittigt til leg, bevægelse og fordybelse.

Vores unikke rammer gør det muligt for os at arbejde med forskellige og mangfoldige læringsmiljøer, der kan tilpasses efter aktiviteter og børnegruppens aktuelle behov. Vi gør også flittigt brug af de grønne områder, biblioteker mm. i lokalområdet.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Lovgrundlag

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Den konkrete læreplan giver institutionen en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i hvert enkelt dagtilbud i forhold til den lokale børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til institutionen at beslutte, hvordan der konkret arbejdes med den pædagogiske læreplan. Læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som kan bruges aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og den pædagogiske praksis.

Klyngestruktur og læreplanerne

Det er politisk bestemt, at dagtilbudsområdet i Københavns kommune er opdelt i Klynger, hvilket betyder at Klyngen hænger sammen på en række forskellige parametre. Her i Klynge B har vi organiseret os i et ledelsesteam, hvor vi trækker på hinandens kompetencer, og dermed får en bred viden. Ledelsen arbejder med at have tovholderfunktioner der går på tværs af institutionerne, herunder ligger også den nye styrkede læreplan. I Klynge B arbejder vi med lokale læreplaner for de enkelte enheder, da vores børne – og familiegrundlag er meget forskelligt.

Personalet i Klynge B har to gange om året fælles personalemøder, hvor der arbejdes med at opbygge et fælles vidensgrundlag, samt at understøtte faglig sparring. Personalet har forskellige funktioner i de enkelte enheder i forhold til den faglige udvikling, og her arbejdes der også på tværs af Klyngen. Som eksempler kan nævnes: sprogetværk, Kbh. barn netværk og også de faglige fyrtårne.

[Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#)

De faglige Fyrtårne

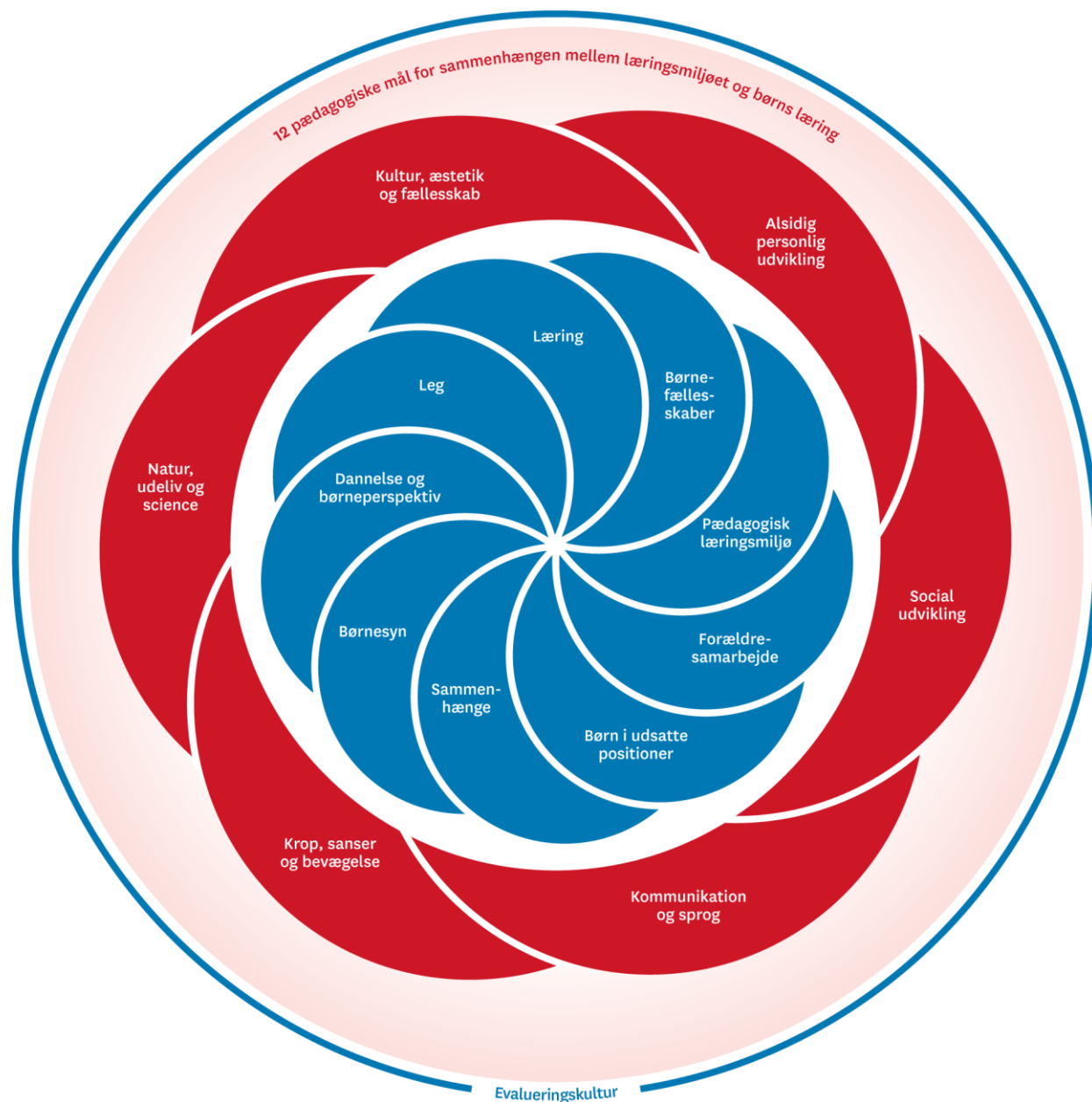
Når læreplanen er udarbejdet, er der fra hver enkelt enhed udpeget en eller to Fyrtårne, der har til opgave, sammen med den pædagogiske leder at understøtte arbejdet med læreplanen i praksis. Det er ligeledes Fyrtårnene der, sammen med den pædagogiske leder, løbende skal revidere og justere i den pædagogiske læreplan. Det er meningen at læreplanen skal være et dynamisk dokument, der løbende ændrer sig alt efter hvilken børne – og familiesammensætning der findes på vores forskellige institutioner i Klynge B.

Høj faglig kvalitet i Klyngen

I Klynge B arbejder vi med at sikre, og udvikle, vores faglighed til gavn for børn og familier. Vi har gennem de seneste år arbejdet på at udvikle fagligheden på tværs i Klyngen ved hjælp af indsamling af ny viden på vores fagområde, der kobles på vores erfaringer fra praksis.

I arbejdet med de nye styrkede læreplaner vil vi synliggøre den faglig profil for alle medarbejdere i Klynge B. Denne profil tager udgangspunkt i lovgrundlaget for den nye styrkede læreplan. Profilen vil blive kvalificeret i samarbejde med bestyrelse og Klyngens 7 forældreråd. forældreråd.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Leg er børnenes tilgang til livet og til læring legen er barnets første sprog og en livsvigtig virksomhed for tilstedeværelse i verden for barnet.
- **Læring.** Læring er en konstant og skal forstås bredt. Alle situationer i løbet af dagen indebærer en form for læring det er vigtigt at børnene bliver støttet og udfordret i et positivt og rummende miljø.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn har særlige behov men ikke alle børn har brug for samme vej til at få de behov dækket.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

▪ **Børnesyn:**

Vi arbejder med anerkendelse, nærvær og omsorg som fundament for arbejdet med udvikling af alle børn i Klyngen. Således også i Børnehuset, hvor vi ser det enkelte barn i sin helhed med plads til individuelle behov, kompetencer og ressourcer. Vi finder det vigtigt at det enkelte barn får mulighed til at bidrage med egne input til den pædagogiske praksis fordi hvert enkelt barn er en vigtig og værdifuld del af fællesskabet.

▪ **Dannelse og børneperspektiver:**

Vi har en bredtfaavnende børnegruppen i Børnehuset, nogle med en flerkulturel baggrund. Dette giver os rig lejlighed til at arbejde med denne mangfoldighed med børnegruppens alsidige udvikling.

Hos os har børnene ofte indflydelse på de pædagogiske aktiviteter der foregår i hverdagen, for selvom vi arbejder ud fra planlagte forløb, sørger vi så vidt muligt at inddrage børnenes perspektiv og børnegruppens aktuelle interesser og behov, så de på denne måde kan få en oplevelse af at være aktive medskabere af deres eget liv og hverdag. Vi vægter at følge børnene i legen, når det understøtter deres udvikling. Vores udformning af vores pædagogiske læringsmiljøer tager altid sit udspring i vores aktuelle børnegruppes behov.

▪ **Leg:**

Vores pædagogiske aktiviteter i hverdagen er præget af leg og bevægelse og vi arbejder ud fra 4 overordnede pædagogiske mål som omhandler: den fysiske, psykiske, kognitive og sociale udvikling. Vi har fokus på at bevægelse ikke kun foregår bestemte steder, men at anvende bevægelse og fysisk udfoldelse i hele hverdagen.

I Børnehuset er det ok at sige nej til at lege, hvis et barn har behov for at lege alene og vi støtter børnene i at gøre dette på en ordentlig måde. Vi betragter legen hos børnene som en kreativ udfoldelse, der ikke behøver frembringe et produkt eller færdigt resultat. Legen er en proces der giver mulighed for fordybelse. I legen lærer børnene at mestre livet, dels i de gode konfliktfrie lege, men i høj grad også af konflikter, og den efterfølgende konfliktløsning. I Børnehuset Håbets Allé er personalet opmærksomme på disse konflikter, men giver børnene plads til selv at løse dem før der trædes ind. Dette støtter børnene i alsidige personlige udvikling og sociale kompetencer og deres fremtidige strategier for konfliktløsning.

Vi holder fokus på at skabe nogle tydelige lege- og læringsmiljøer, som giver rum til fordybelse.

Vi er som personalegruppe opmærksomme på udvikling i risikable lege, eksempelvis bål, børneværksted og klatrevæg, men har en klar skillelinje mellem risici og fare. Vi definerer risici som situationer hvor børnene selv kan bedømme hvor langt de vil gå, eks. Et højt træ, hvor farer er uforudsete situationer de ikke har mulighed for selv at kompensere for, eks. en rådden gren etc.

▪ **Læring:**

Vores læringsbegreb er tæt knyttet til legen, og vi mener at megen læring foregår gennem legen. Det er gennem legen, at børnene erkender verden, at børn kan sætte følelser og holdninger ind i forståelige rammer og hvor de øver sig i konfliktløsning, samarbejde, forhandling og mange andre vigtige sociale spilleregler.

I vores pædagogiske læringsmiljø er der dagen igennem forskellige læringsrum som børnene er en del af. Det er vores opgave som voksne at være i disse læringsrum sammen med børnene, at støtte og udfordre dem her.

Vi indretter læringsrummene, så de kan være en fællesnævner – eller danner ”det fælles tredje” således, at legen og læringen motiveres og understøttes af rummet, og derved evt. kunne kompensere for sprogbarrierer.

Læring handler om at Børnehusets personale er med til at udvikle færdigheder og kundskaber hos børn, både gennem planlagte forløb og ved at skabe rammerne for den uformelle læring. Læring knytter sig til flere forståelser, for eksempel kognitiv, emotionel, social og kropslig læring. Når vi skaber rammerne for børns læreprocesser, gør vi det ud fra viden om hvilke aktiviteter, lege og samværsformer der er aldersvarende men også ud fra viden om børns fysiske og mentale udvikling samt kendskab til barnets nærmeste udviklingszone. Dette giver sig eksempelvis til udtryk ved måden vi har indrettet vores læringsrum. Dette er med henblik på at styrke det fysiske læringsmiljø og understøtte børnenes kognitive udvikling med tydelige rammer. Vi er opmærksomme på om børnenes lege bidrager til en positiv personlig udvikling.

Vi ser det som en ressource, at vi er en alsidig personalegruppe med forskellige kompetencer og forskellige tilgange til læring. Vi fokuserer som personalegruppe på at understøtte diverse sanselige indlæringsværktøjer eks. visuelt og taktilt.

Vi er opmærksomme på at læring kommer i mange former og vi vil arbejde med så mange vi kan, heriblandt musik, kreative aktiviteter samt både vokseninitieret og spontane lege.

Vi gør os umage med at lære børn basale motoriske færdigheder med henblik på kreativ udvikling. Dette har som følge at børnenes fantasi også bliver stimuleret.

En god fantasi er grundlæggende for, hvordan børnene kan udtænke sig ambitioner, løse konflikter og bygge venskaber, og disse egenskaber vil gavne dem resten af livet.

▪ **Børnefællesskaber:**

Vores pædagogiske aktiviteter samt børnefordeling er skemalagt om formiddagen, samt mindre pædagogiske tiltag gennem hele dagen. Derved kommer børnene til at være sammen med forskellige voksne samt differentierede pædagogiske tiltag, hvilke optimere børnenes optimale betingelser for deres generelle udvikling. Vi bestræber at understøtte fællesskabernes rådighed, hvor det enkelte barn har mulighed for at indtage forskellige positioner og hermed lære noget nyt. Vi finder det væsentligt, at barnet har mulighed for at deltage i differentierede fællesskaber og opleve som en del af disse.

Fællesskabelse i Børnehuset har et særskilt fokus. At føle sig inkluderet i både det store og lille fællesskab er afgørende for, at alle er i trivsel for deraf at lære at udvikle sig. Vi dyrker derfor både det lille fællesskab, ved dagligt at dele os op i grupper, men i høj grad også det store børnefællesskab der omfatter alle børn. Vi lærer børnene at agere i forskellige arenaer og kontekster. Nogle børn har brug for støtte til at turde være i fokus og andre har brug for støtte til at lade andre komme til. Vi har derfor hver dag fokus på hvordan børnegruppernes trivsel udvikler sig og planlægger vores aktivitetsgrupper derefter. Vi har for eksempel flere daglige samlinger hvor alle på den ene eller den anden måde opfordres til at være deltagende, for dagligt at fordre og styrke fællesskabsfølelsen. Personalet har fokus på dynamikken og spirende venskaber i fællesskabet og justerer derfor grupperne løbende efter behov.

Vi er opmærksomme på børnenes unikke kompetenceområder og sammensætter grupperne således så de kan profitere af hinandens ressourcer. Grupperne er også sat sammen på tværs af køn, alder og interesser.

Dette giver sig til kende i, at vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden, både i praktiske situationer, men i særdeleshed også i legen.

Alle børn skal føle sig som en del af børnefællesskabet og alle børn skal have en stemme. Det er vigtigt, at der hersker en gensidig respekt mellem børnene. Vi bruger forskellige værktøjer som giver barnet mulighed for at tilkendegive sin stemme. Vi laver tillidsøvelser. Vi har en fast morgenrutine hvor alle børn bliver hilst velkommen. Vi bruger ture ud af huset som et

redskab til at give nogle fælles oplevelser, der forankrer sig i dem og styrker børnefælleskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vores pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt ud fra tre forskellige pædagogiske elementer:

- voksenstyrede aktiviteter
- børneinitierede aktiviteter
- vores rutinesituationer

Vi sigter hele tiden mod at finde en balance mellem de tre elementer, da der er vigtige dele af læring for barnet i alle tre elementer.

De voksenstyrede aktiviteter kan være projekter, emnearbejde eller den daglige samling, hvor hvert enkelt barn har mulighed for at deltage på sit eget udviklingsniveau og bidrage til fællesskabet med de ressourcer barnet har.

Også gennem indretningen og de læringsmiljøer der skabes, understøtter vi børnenes egen naturlige motivation og interesse til udforskning af, og udfoldelse i hverdagens aktiviteter. Dette gør vi fx ved at sætte billeder på kasser, der viser hvad læringsrummet byder på og inviterer til leg.

Dette gælder selvfølgelig også i de spontane børneinitierede aktiviteter, hvor vi er opmærksomme på at følge børnenes spor, og forsøge at udvide læringen for dem i det der har vakt deres interesse.

I vores rutinesituationer er vi opmærksomme på at fx. den sproglige udvikling lige så godt understøttes i puslesituationer eller i garderoben, som i de sprogaktiviteter vi stiller til rådighed og planlægger på forhånd.

Vi værdsætter at hvert element i læringsmiljøet har sin egen værdi og anser derfor alle elementer i vores hverdag som vigtige læringsrum for barnet, der alle har noget forskelligt at byde på. Det er de voksnes ansvar at have øje for at de forskellige læringsrum bruges på den bedste måde.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Børnehuset har vi et tæt samarbejde med forældrene og vi prioriterer en tæt dialog om barnets udvikling og trivsel. Forældrene er den vigtigste ressource i barnets liv.

Alle forældre i Børnehuset bliver tilbudt opstartssamtaler, samtaler ved behov, sprogvurderingssamtaler. Derudover tilbyder vi forældre til kommende skolebørn en vidensoverdragelsessamtale hvor vi drøfter barnets udvikling, skoleparathed og generelle trivsel. Til tider har vi udvidet samarbejde både før barnet er startet, så overgangen til børnehaven er så afstemt som muligt. Vi har også ofte opfølgende møder efter barnet er eks flyttet eller startet i skole.

Vi har desuden et engageret forældreråd, der afholder møder 4 gange årligt, hvor der desuden er 3 forældre fra Børnehuset repræsenteret.

Én gang årligt afvikles der forældremøde, hvor vi aflægger status på vores dagligdag samt det gældende pædagogiske arbejde. Vi har gode erfaringer med visuelt at understøtte disse erindringer.

Vi har i huset nogle faste traditioner, vi afholder eksempelvis blomsterdag, sommerfest, julehygge og Aula-eftermiddage, hvor der er blevet budt kaffe og hjælp til Aula appen.

Den pædagogiske hverdag dokumenterer vi dagligt, både i form af tekst og foto på Aula.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Når børn befinder sig i en udsat position, kan årsagerne hertil være mange. Vi søger det gode forældresamarbejde og benytter os af ekstern support såsom, logopædagog, psykolog, sundhedsplejerske eller støttepædagog. Alt dette med blik for barnets styrker/kompetencer, så barnets præmisser for at være en del af fællesskabet øges. Vi ser på børnenes behov individuel, men kan bl.a. ved at skabe mulighed for fordybelse og ro sikrer en mere overskuelig ramme for barnet understøttet af gode genkendelige rutiner og struktur for dagen.

Alle børn har særlige behov men ikke alle børn har brug for samme vej til at få de behov dækket. Af mange forskellige årsager kan der være enkelte børn der har behov for øget opmærksomhed i kortere eller mere vedvarende perioder. Her er vi opmærksomme på barnets nærmeste udviklingszone og hvorvidt de nuværende rammer understøtter dette.

Her kan vi igangsætte interne tiltag og er desuden i tæt samarbejde med forældrene til det pågældende barn. Vi har i Børnehuset et understøttende og tillidsfuldt samarbejde med logopæd (talepædagog), psykolog, institutionsocialrådgiver og sundhedsplejerske. Alle er de en del af det ressourcesteam. Ressourceteamet er et sparringsforum for det pædagogiske personale, men de kan også være behjælpelige i konkrete situationer vedrørende aktuelle tematikker samt sparring med forældre.

Vi observerer løbende og laver handleplaner/smitte ud fra de observationer. Oplever vi en situation hvor vi har behov for ekstern sparring indkalder vi til netværksmøde med forældre, samt relevante eksterne ressourcepersoner. Vi oplever et kontinuerligt samarbejde, hvor de eksterne ressourcepersoner står til rådighed.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Hvert år efter sommerferien, starter vi et særligt tilrettelagt forløb, der sigter mod de ældste børn der skal starte i skole. Opstarten på ”Skolegruppen”

Herefter går ”Skolegruppen” fra til skoleforberedende aktivitet, leg og projekter ca. 1-2 gange om ugen og har også fællesaktiviteter med Vindsusets storegruppe i form af ture eller besøg af fritidsinstitutioner mm.

Vi arbejder målrettet med temaer for gruppen, der sigter mod at gøre børnene klar til overgangen til skolen og er i tæt samarbejde med Bellahøj skole og KKFO, vi bl.a. Altid deltager i deres årlige idrætsdag.

Vi afholder vidensoverdragelsesmøder, for at sikre det enkelte barns trivsel i overgangen samt formidling af vores erfaringer i børnehaven. Her anvender vi det elektroniske vidensoverdragelsesmateriale, der er fælles for institutionerne i Københavns Kommune, hvor såvel forældre som institutionen skal udfylde en del, for at sikre en god beskrivelse af barnet til skolestart.

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger lokalområdet aktivt i Brønshøj, og går jævnligt ture i området. Vi bruger Mosen, de lokale legepladser og grønne områder i forbindelse med aktiviteter indenfor natur og bevægelse mm., hvor vi bl.a. har cykelræs for børnehavebørnene, lærer om trafikken eller oplever årstidernes skifte.

Vi besøger også flittigt kulturinstitutioner som biblioteket eller går på kirkebesøg i forbindelse med projekter eller højtider. Desuden bruger vi Bellahøjs skoles område flittigt og de lokale erhvervsdrivende i området, hvor mange af dem kender os og vi får lov til at komme på besøg.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Børnehuset er vi fuld gang med at udvikle vores fysiske læringsmiljøer, der skal tilrettelægges efter vores aktuelle børnegruppe.

Vi bestræber os på at indrette vores rum, så det er tydeligt for børnene, hvad der skal foregå, så rummet inviterer til det tilsigtede. Vi er opmærksomme på, at rummene skal være æstetisk indrettet, og at der ikke er for meget rod der forvirrer børnene. Når rummene er indrettet optimalt i forhold til den aktuelle børnegruppe, vurderer vi at det også giver et bedre psykisk miljø for børnene, idet dette vil minimere antallet af konflikter og understøtte leg i mindre grupper. Vi er i vores indretning opmærksomme på at tilgodese de alle børn, at der er plads til både fordybelse og vild leg.

I løbet af dagen opdeler vi børnene i mindre grupper, og sørger således for at der er plads til at få øje på det enkelte barn, samt at kunne gribe børnenes initiativer og perspektiver. Vi betragter arbejdet med det fysiske læringsmiljø som noget der skal foregå ofte, alt efter hvad der er af behov i den enkelte børnegruppe.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I børnehaven inddeler vi os hver dag i mindre grupper, så vi får mulighed for at få øje på børnene hver især. Vi sammensætter grupperne på tværs af køn og alder, så børnene får mulighed for at spejle sig på forskellige måder i de forskellige fællesskaber. På denne måde bliver det også muligt for barnet at bidrage til fællesskabet på varierende måder. Når vi arbejder i mindre grupper, kan vi se at det er godt for børnenes evne til fordybelse, idet det bliver lettere at undgå forstyrrelser fra andre børn og voksne. Vi bestræber os på at have en vekselvirkning mellem vokseninitierede aktiviteter, og børneinitierede aktiviteter. I de voksenstyrede aktiviteter bestræber vi os på at kigge efter tegn hos børnene i forhold til, hvordan aktiviteten skal udformes. Disse tegn ser forskellige ud alt efter hvilken sproglig kompetence barnet besidder. Samtidigt er vi bevidste om, at vi som voksne også skal introducere barnet til nye ting, der kan vække en nysgerrighed og motivation til deltagelse hos barnet.

I vores rutinesituationer ligger vi vægt på, at barnet er så selvhjulpent som det er muligt, så barnet får en oplevelse af at kunne noget selv, og mestre ting. Rutinesituationerne er samtidigt et godt læringsrum for barnet til at øve sig i vedholdenhed. Vi inddrager børnene i de daglige gøremål, f.eks. ved at deltage i borddækning, af- og oprydning, på denne måde får barnet en oplevelse af at yde et betydningsfuldt bidrag til fællesskabet og en følelse af at mestre.

Vi anerkender barnets følelser, hvilket betyder, at vi siger højt hvad vi ser barnet føler, og herefter hjælper vi barnet med at rumme følelsen med denne ”oversættelse”. På denne måde bliver barnet klar over de forskellige følelser er i orden at have, og at de voksne hjælper med at rumme, og være i følelsen. På denne måde får barnet en oplevelse af at være god nok som dette er. Vi tilstræber at alle børn hos os skal have en tryk og meningsfuld dag, alt efter hvad barnets behov er.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

I Børnehuset har vi legen som omdrejningspunkt, da det er gennem legen, at børn erkender verden, og samtidigt er legen et sted hvor den voksne kan være deltagende, understøttende eller tilbagetrukket. I legen er det muligt at øve børnenes sociale kompetencer.

Vi ved at legen kræver ofte understøttelse fra en voksen, der kan hjælpe med at guide børnene i leg. I de daglige pædagogiske aktiviteter har vi faglige overvejelser med henblik på at skabe nogle grupper, hvor børnenes sociale kompetencer er i spil.

I legen øver børnene sig bl.a. i konflikter, konfliktløsning, kompromisser og samarbejde. Når vi er på legepladsen i en stor gruppe, har børnene mulighed for at øve sociale kompetencer på en anden måde end i de voksenskabte grupper, og her er de voksnes rolle at være guidende og faciliterende i legen. Fx kan den voksne sætte en leg i gang på legepladsen, for at få børnene med i et fællesskab, eller at være understøttende med rekvisitter til en eksisterende leg. Det er også gennem legen, at børnene kan støttes i at aflæse andres signaler, og give udtryk for deres egne følelser og behov.

I de forskellige fællesskaber barnet er en del af i løbet af dagen har vi i Børnehuset mulighed for at arbejde med forskelligheder. Både ift. de kulturelle baggrunde, forskellige familiesammensætninger, hvilket er værdifulde at tale om, altså øget opmærksomhed på at forskellighed er helt ok.

Der arbejdes meget med accept og venskaber, der giver børnene et blik for at forskellighed er godt, og selvom vi ser forskellige ud i udseende eller har en anderledes adfærd, kan vi sagtens være gode venner og lege sammen.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Vores pædagogiske læringsmiljø i Børnehuset er tilrettelagt så børnene har mulighed for at kunne udtrykke sig på mange forskellige måder. De sproglige kompetencer hos børnene er forskellige både pga. aldersforskel, deres individuelle familiære og etniske baggrund eller evt. udfordringer i sprogudviklingens funktioner.

Vi arbejder med at børnene har mulighed for at udtrykke sig gennem både kropssprog, mimik og tale. Vi sætter ord på alt hvad vi gør, og her er vores rutinesituationer gode læringsrum for at øve den sproglige kompetence hos børnene. I legen kan børnene udtrykke sig og komme med forslag til hvordan legen kan foregå og selv komme med tilføjelser. I børnehaven har vi flere voksenstyrede sprogforløb med børnene, hvor der er fokus på at opøve den dansksproglige kompetence legende. Ligeledes bruger vi i børnehaven rutinesituationer som fx garderoben til at sætte ord på både ting og handlinger, og at have dialog med børnene om, hvad der fylder hos dem.

Både det nonverbale og det verbale sprog er vigtigt, da det kan være en forudsætning for deltagelse i forskellige fællesskaber. Det er vigtigt at vi stimulerer børnenes ordforråd, begrebsforståelse og sproglige nysgerrighed. Det er et arbejde der foregår på forskellige måder gennem det pædagogiske læringsmiljø hele dagen, men som selvfølgelig ser forskelligt ud alt efter om det er ved samling, under spisningen, hvor der er mulighed for tæt dialog, eller på legepladsen, hvor den sproglige understøttelse af børnene retter sig mod at guide børnene.

Vi bruger flittigt aktiviteter med sang, musik og rim og remser for at understøtte den sproglige udvikling hos alle børn.

Børnehuset har en sprogansvarlig i både børnehaven, og hvis der er børn der har behov for en særlig sproglig stimulering, kan de blive indstillet til logopædagog efter en dialog med forældrene. En del af logopædagogens arbejde vil være at tale med personalet om, hvordan det pædagogiske læringsmiljø kan tilrettelægges, så det understøtter barnets behov, samt hvordan familien understøtter barnets sproglige udvikling.

I klynge B laver vi sprogtests på alle børn når de er omkring 3 år. Det har vi valgt, da vi kan se at det nogle gange lykkes at få øje på nogle sproglige udfordringer som vi ikke havde opdaget i det daglige arbejde. Der laves desuden en yderligere sprogvurdering når barnet er omkring 5 år i forbindelse med vurderingen til skoleparathed.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Vi har i løbet af dagen tilrettelagt læringsmiljøet, så det bliver muligt for barnet at bruge både fin- og grovmotorikken. Vi bestræber os på at lave forskellige bevægelseslege, både som voksenstyrede aktiviteter som fx fysiske tillidsøvelser og yoga. Vi bygger motorikbaner hvor børnene selv laver banen og inddrager hele legepladsen.

Når vi er ude på legepladsen i forskelligt slags vejr, understøtter det barnets sansemotoriske oplevelse ved at eksperimentere og lege med forskellige former for materialer som f.eks. sand, mudder, vand, sne regn osv. Alt sammen er med til at give børnene en forståelse af deres egen krop og dennes reaktioner.

Ved stillesiddende indendørs aktiviteter styrkes fx barnets finmotorik, hvor barnet samtidigt få styrket sin evne til at fordybe sig i længere tid ad gangen, tilpasset efter barnets alder og funktionsniveau.

I overgangen til legepladsen bruger vi tid på at tale med børnene om, hvilket tøj de skal tage på, alt efter om vejret er varmt eller koldt. Vi mener det er en vigtig del af at forstå sin krop, at barnet får en forståelse af om de er varme eller kolde. Også selvhjulpenheden er et vigtigt element i barnets fysiske udvikling. At kunne koordinere de fine og grove bevægelser det fx kræver at lyne en jakke eller tage sko på, giver et godt grundlag til hverdagens andre udfordringer.

Vi dagsordensætter desuden også musik, dans i hverdagen, til tider understøttet af fagter og deraf læring og bevægelse. Vi prioriterer i Børnehuset, at motiverer og invitere børn til fysisk udfoldelse vha. musik, sang, dans og rytmik, i hverdagen og når vi holder koncerter eller laver eventyrteater med børnene

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

I Børnehuset mener vi, at det er vigtigt, at børnene får konkrete og positive erfaringer med naturen. Vi kan som voksne vejlede børnene om naturen og dens ressourcer, men det er lige så vigtigt at barnet selv erfarer hvad der sker i naturen, og får lov til at lugte, smage, høre og mærke naturen.

Vi har krukke, pletter og højbede, hvor vi planter blomster eller spiselige planter til aktiviteter, samt duftende urter. Vi har også en bålhytte, der giver læ, varme og hygge og hvor børnene let kan inddrages i madlavningen.

Vi er generelt ude i al slags vejr, både på vores legeplads og på ture rundt i lokalområdet. Vi taler med børnene om, hvordan vi kan have respekt for naturen, hvordan vi passer på naturen, og hvad vi kan bruge naturen til. Vi bruger naturen kreativt, såsom kastanje kunst, blad kar eller stenstøtter.

Ved hjælp af vores iPad indhenter vi viden omkring naturen sammen med børnene som vi bruger til at stimulere børnenes nysgerrighed og indhente ny viden

Vi bruger også naturen som værksted, og laver forskellige eksperimenter sammen med børnene, så de kan få en forståelse af, hvad der fx sker med sne når det bliver varmt i vejret igen. Alt efter alder og interesse, taler vi med børnene om årstidernes skifte, og hvordan vi kan mærke det på vores egen krop når vi er på legepladsen.

Ved at affaldssortere og tematisere de grundlæggende miljømæssige tiltag, prøver vi at skabe en naturlig opmærksomhed for at vi skal passe på naturen og dets ressourcer.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Vi er bevidste om at tale om børnenes forskelligheder bl.a. indenfor det kulturelle område. Det betyder at vi opmærksomme på mange forskellige traditioner, der knytter sig til en anden kultur end den danske, samtidigt med at vi introducerer børnene for danske traditioner og værdier gennem afholdelse af fx jul, påske, fastelavn osv. Derfor taler vi fx også om når det er ramadan, og hvilke traditioner der knytter sig hertil.

Vi bruger bl.a. tid i vores samling til at tale om disse ting, og vi oplever at børnene gerne vil fortælle om de forskellige traditioner der knytter sig til deres kultur eller traditioner i deres familie. Vi bruger aktivt vores forældre som sparring når der er noget vi ikke ved, hvilket også får forældrene til at føle sig som en del af vores fællesskab i Børnehuset.

Når vi laver kreative aktiviteter sammen med børnene, har vi fokus på hvad der sker i processen, og er opmærksomme på, at det enkelte barn ikke altid får lavet et produkt de kan tage med hjem. Det vigtige for os, at fokusere på den proces som barnet er i, når vi laver kreative aktiviteter, og at barnet kan øve sig i finmotorisk kompetence, at fordybe sig i noget og være en del af det fællesskab, netop der hvor de er.

Vi arbejder med forskellige materialer som fx vådt kartoffelmel, maling, fjer, vand osv. Vi klipper, limer og tegner meget og udfordrer børnenes fantasi ved at introducere dem til flere forskellige fremgangsmåder indenfor et givet emne. Vi tager selvfølgelig barnets alder og funktionsniveau i betragtning så barnet oplever at få passende udfordringer og vi genanvender ofte papkasser mm. i de kreative processer.

Evalueringens kultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringens kultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringens praksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringens kultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I den daglige pædagogiske praksis er det vigtigt for os at kunne prioritere rigtigt i valget af aktiviteter, da vi ønsker at bruge vores ressourcer optimalt i arbejdet med udvikling af vores børn i institutionerne. Måden at gøre dette på er bl.a. at sikre at vores pædagogiske praksis kontinuerligt udvikles til, at kunne understøtte såvel det enkelte barn som børnegruppens udvikling. For at sikre dette, reflekterer vi over vores praksis såvel i planlagte aktiviteter med bestemt målgruppe, som i vores rutiner og i aktiviteter hvor vi vælger at følge børnene. Vi vægter at handleplaner, i almen praksis, er lette at udarbejde og kunne evaluere på, med henblik på at kunne justere hvis indsatsen viser sig ikke at have den ønskede effekt for barnet/aktuel målgruppe. Vi bruger ofte SMTTE modellen, som alle medarbejdere, bruger på såvel vores ressourceteam møder som i almen praksis. Vi bruger også projektbeskrivelser ved særlige aktiviteter som involverer større børnegrupper når det giver mening. Evalueringen sikrer at vi måler på effekt og tegn på samme. Derfor aftales der tidspunkt for evaluering af indsatser. For os er det især vigtigt, da det er her vi får blik for effekt eller manglende effekt, jævnfør målet. Hvorfor handleplaner, uanset hvilken metode vi bruger, skal justeres eller ændres, såfremt manglende effekt ikke viser sig. Vi inddrager naturligvis forældrene, når det handler om et enkelt barn, dette også for at sikre, at forældrene kan understøtte udviklingen og følge initiativerne omkring institutionen har igangsat omkring deres barn.

Da vi forestiller os, at den nye styrkede læreplan bliver et redskab som vi løbende skal evaluere på, alt efter hvilken børnegruppe vi har, kommer vi til at have løbende evalueringer af de forskellige punkter i læreplanen. Dette vil foregå på vores personale møder, hvor evaluering og justering i praksis altid er på dagsordenen samt på vores årlige personale dag.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC